

Living Lab Betekenismodel

Paul Oude Luttighuis en Joep Veraart

Zib-eendaagse, Driebergen, 10 maart 2023

| 1-6-2023 |

Agenda

Introductie

Richtinggevende resultaten uit de eendaagse van 1 februari

Er zijn twee typen labs, elkaar opvolgend:

1. **Probleem lab**
  - A) Probleemdefinitie /analyse
  - B) Oplossingen ontwikkelen / design thinking
2. **'Living lab'**

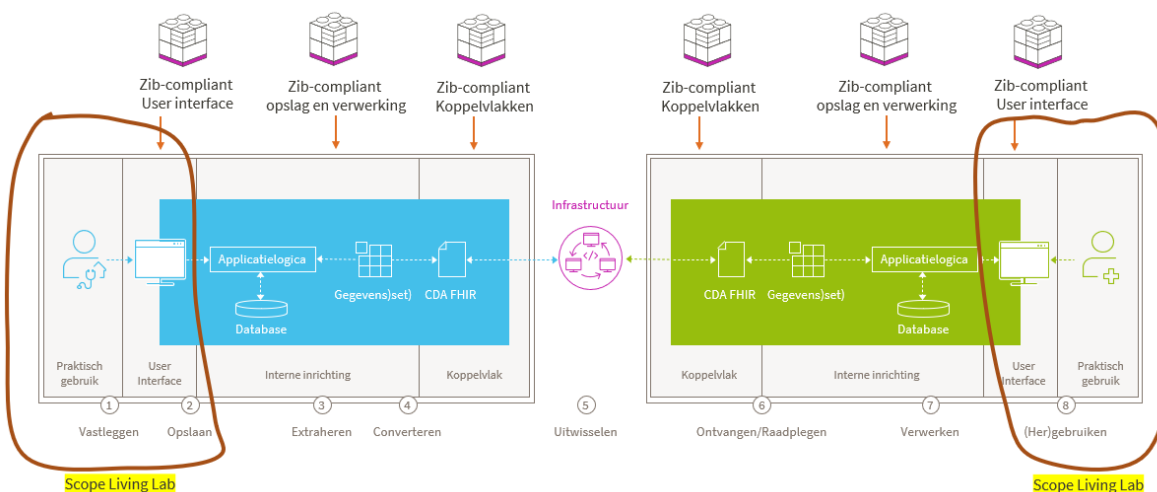
Toepassen / Testen / Proefdraaien etc.

Start met de volgende twee zibs:

- **Probleem**
- **Behandelaanwijzing**

De meest logisch is te starten met analyse van de stappen 1, 2 en 8 uit het uitwisselingsmodel.

Zib-compliance van informatiesystemen

Doel en resultaat van het Living Lab

Doel

- experimentele, lab-achtige setting
- iteratief proces
- ontwikkelen en testen van zib-gebaseerde informatieoplossingen.

Resultaat

- specificatie van een systeemoplossing voor zib-gebaseerde klinische concepten
- aansluiten bij de praktijk van de zorg
- zorg-breed

Fasering Living Lab

Om de uitvoering zo pragmatisch mogelijk in te steken onderscheiden we drie fasen:

In Probleem Lab vindt de probleemdefinitie en analyse plaats

Betekenismodel

- Waarover gaat het, wat is het probleem, wat gaat er niet goed, hoe moet het wel, ...?
- Vorm: brownpaper-achtige sessies
- Deelnemers: m.n. zorgverleners maar ook informatiedeskundigen en leveranciers

In Oplossingen Lab worden oplossingen bedacht en beschreven

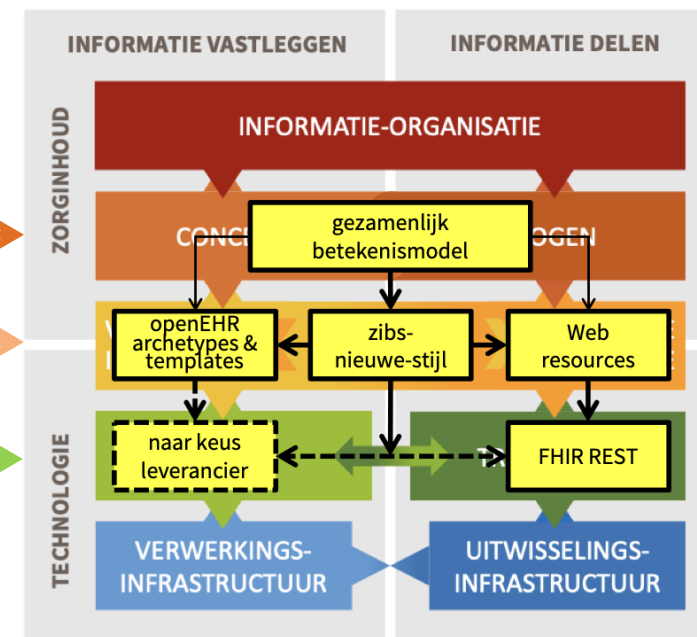
Logisch model

- Hoe ziet een oplossing eruit, wat betekent dat voor systemen, voor gebruikers?
- Vorm: brownpaper-achtige sessies, maar mogelijk ook meer sophisticated tooling
- Deelnemers: zorgverleners, informatiedeskundigen, leveranciers

In Toepassingen Lab worden oplossingen getoetst

Technisch model

- Hoe ziet praktijk eruit zien in de systemen, in het praktische gebruik, ...?
- Vorm: d.m.v. systeemsimulaties, praktijksimulaties, ...
- Deelnemers: zorgverleners, leveranciers en informatiedeskundigen

Waar gáát het over?

actualiteit

diagnose

klacht

probleem

observatie

episode

symptoom

relevantie

Inspiratiebronnen

- Nictiz, *zib Probleem 2017*. [https://zibs.nl/wiki/Probleem-v4.0\(2017NL\)](https://zibs.nl/wiki/Probleem-v4.0(2017NL))
- Nictiz, *zib Probleem 2021*. [https://zibs.nl/wiki/Probleem-v4.5\(2021NL\)](https://zibs.nl/wiki/Probleem-v4.5(2021NL))
- Astrid van Ginneken, *Herziening ZiB Probleem – essentie*, presentatie voor het zib-architectuurteam
- Astrid van Ginneken, *Mindmap diagnostisch proces*
- Registratie aan de Bron, *Handreiking adequate registratie in het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD) - Klachten en diagnoses, behandelaanwijzingen en allergieën*, versie 1.1, 24 maart 2022. https://amigo.nictiz.nl/uploads/d1853ecd-063b-4b35-966e-16b10f07b96a/Handreiking_adequate_registratie_in_het_epd_20220324.pdf

We werken nu met deze **inhoud**, maar het doel is vooralsnog om de **werkvorm** (gesprek en model) te ervaren, te leren en vorm te geven.

Ervaren, leren, reflecteren

Eerste setje vragen: diagnose en probleem (10 minuten)

*Een diagnose is een probleem.
Maar wat is het eerst: een probleem of een diagnose?*

*Is de diagnose oorzaak van het probleem?
Of andersom?*

*Volgt de diagnostiek de problematisering?
Of andersom?*

Werk-antwoord op het eerste setje vragen

- Er wordt om te beginnen gediagnosticeerd, zonder dat de diagnose direct als probleem geldt.
- Het is de betekenis van ‘probleem’ die stelt dat een diagnose een probleem is. Het is dus niet inherent aan een diagnose dat het een probleem is. Dat is alleen in de context van *probleem*.
- *Probleem* werpt een perspectief op (o.a.) *diagnose*. We hebben hier te maken met drie begrippen: *probleem*, *diagnose* en *diagnose als probleem*. Dat laatste begrip is impliciet aanwezig, maar dus wel aanwezig.
- Naast het registreren van diagnoses is er dus een ander proces, dat diagnoses (e.a.) als probleem kenmerkt. Dat zou zelfs geautomatiseerd kunnen, als de definitie van *probleem* daarvoor precies genoeg is.
- Het registreren van problemen mag dus niet zomaar op de schouders drukken van degenen die diagnoses registreren. Liever niet zelfs, want *diagnose* en *probleem* zijn verschillende, maar verbonden contexten.
- Dat is geen politieke afweging, maar volgt uit de betekenisrelatie tussen *probleem* en *diagnose*.
- In die onderlinge relatie mag van:
  - de diagnose-context verwacht worden dat die de diagnoses beschikbaar stelt, als diagnose;
  - de probleem-context verwacht worden dat die daar zelf problemen van maakt.

problem

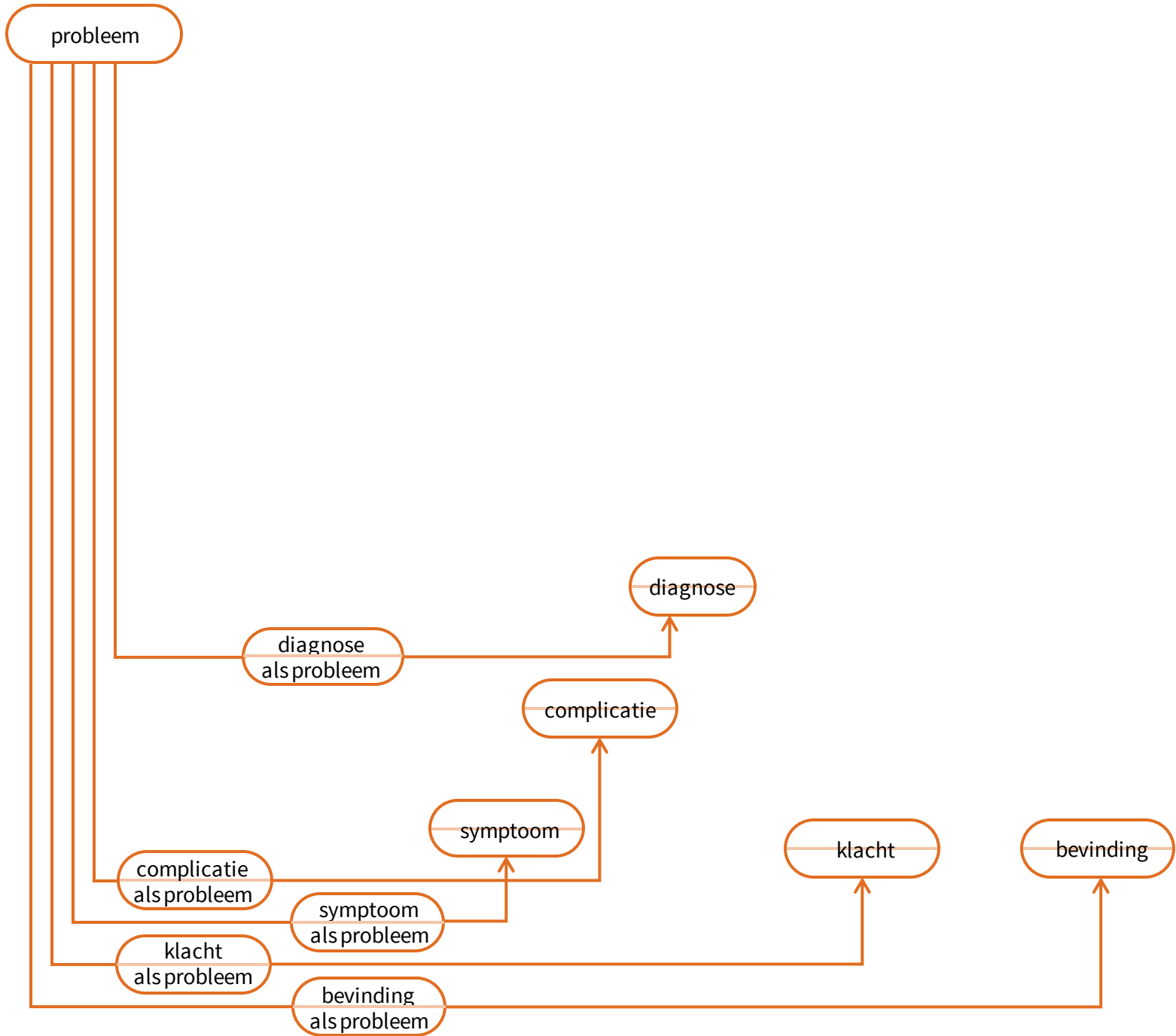

diagnose
als problem

diagnose

Tweede setje vragen: actualiteit (10 minuten)

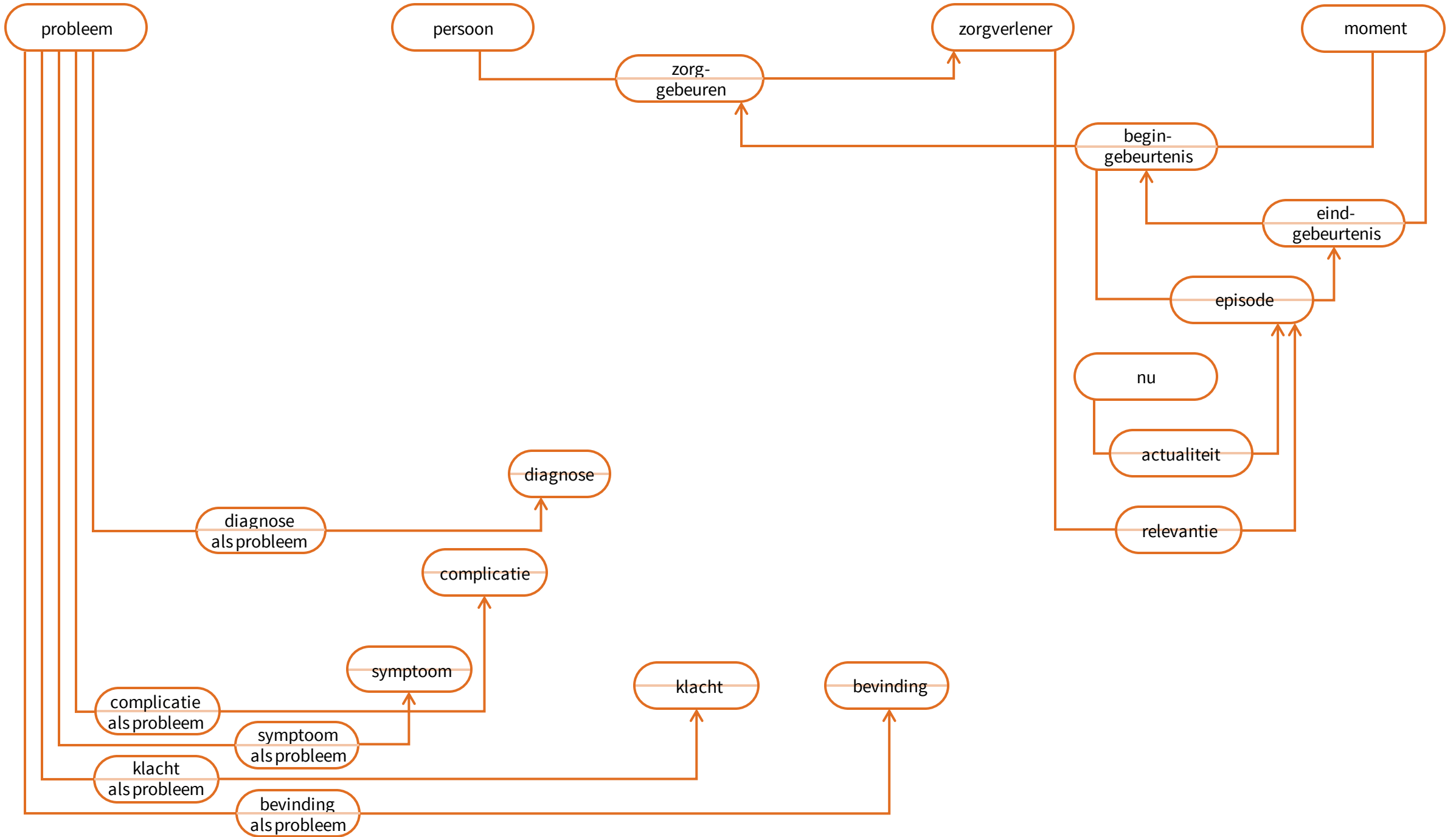
*Kan iets als probleem actueel zijn,
maar als (bijv.) diagnose niet? Of omgekeerd?*

*Wat betekent
actualiteit?*

*Betekent actualiteit
hetzelfde voor alle typen problemen?*

Werk-antwoord op tweede setje vragen

- Als een probleem een diagnose betreft, dankt het probleem zijn actualiteit aan die diagnose. Als probleem dichten we een probleem dus geen aparte actualiteit toe.
- Dat roept wel de vraag op of diagnoses, complicaties, klachten, symptomen en bevindingen allemaal hun eigen specifieke actualiteitsbegrip hebben. We antwoorden hierop: nee, actualiteit is een algemener begrip dat hoort bij elk status die een begonnen en beëindigd kan worden in een zorggebeurtenis. Diagnoses, complicaties, klachten, symptomen en bevindingen zijn daarvan bijzondere gevallen. Medicatiegebruik heeft bijvoorbeeld ook een actualiteit.
- Actualiteit zien we als het perspectief vanuit het huidige moment op een episode. Een episode strekt zich uit van een beginmoment tot een (mogelijk) eindmoment.

Derde setje vragen: diagnose, complicatie en symptoom (10 minuten)

*Wat betekenen
complicatie en diagnose voor elkaar?*

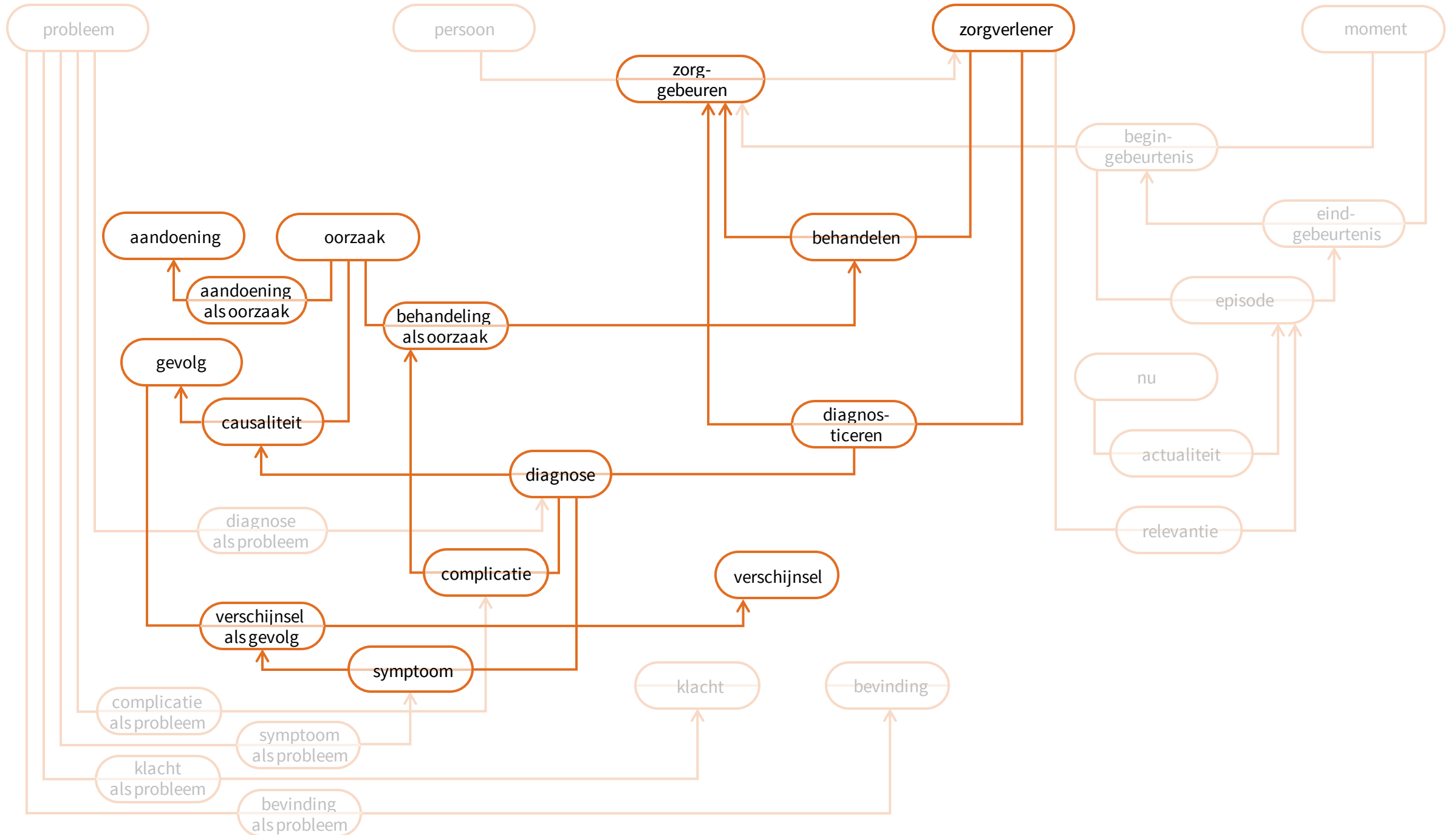
*Wat betekenen
symptoom en diagnose voor elkaar?*

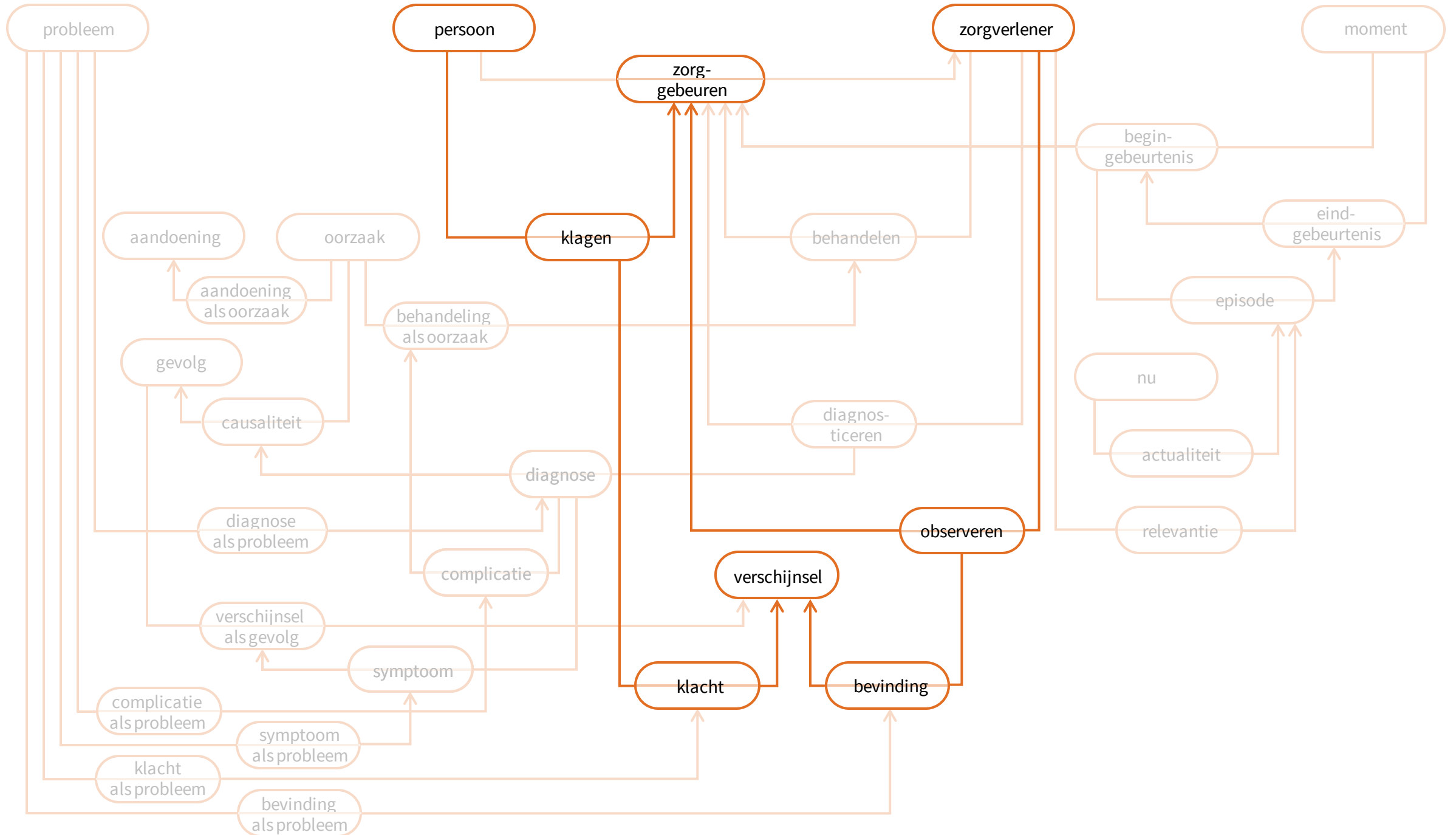
*Hoe wordt een verschijnsel
een symptoom?*

Werk-antwoord op derde setje vragen

- Een complicatie is een behandeling als oorzaak in een diagnose. Een complicatie is dus altijd gediagnosticeerd.
- Een symptoom is een verschijnsel als gevolg in een diagnose. Ook een symptoom is dus altijd gediagnosticeerd. Zolang dat niet geval is, is het nog nergens een symptoom van, maar nog slechts een verschijnsel verschijnsel (klacht of bevinding) .
- Een verschijnsel (klacht of bevinding) kan dus, door een diagnose, (ook) een symptoom worden. Het blijft dan hetzelfde verschijnsel, maar wordt een ander probleem.

Vierde setje vragen: tijdlijn en probleemlijst (10 minuten)

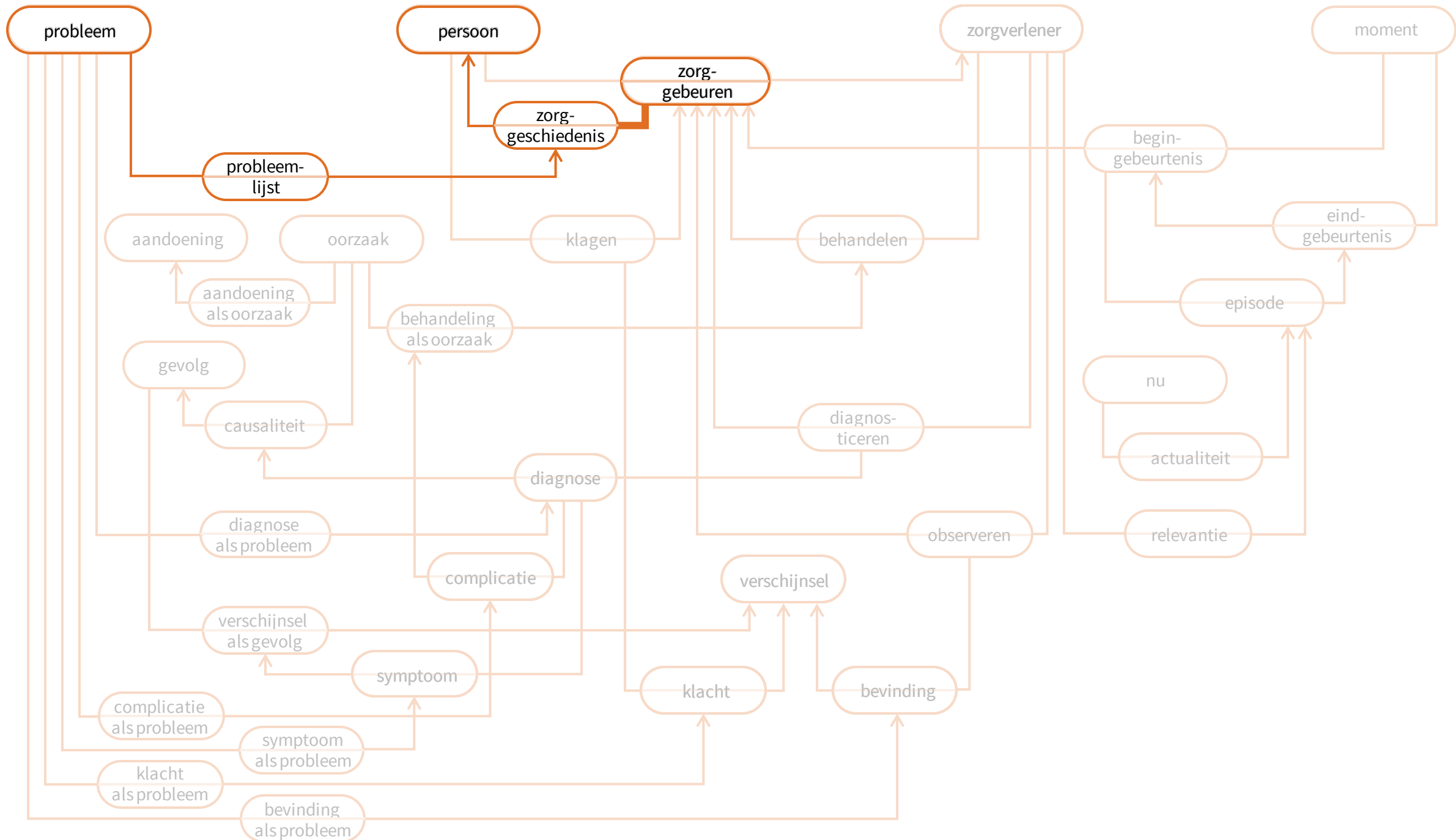
*Wat is
een tijdlijn?*

*Wat betekenen
probleemlijst en tijdlijn voor elkaar?*

*Hoe compleet zijn
tijdlijnen en probleemlijsten?*

Werk-antwoord op vierde setje vragen

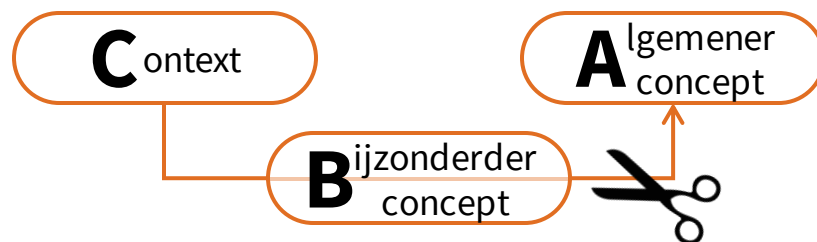
- Een tijdlijn is een verzamelde reeks zorggebeurtenissen.
- Geen tijdlijn is compleet. Je weet niet wat je niet weet.
- Een probleemlijst is een tijdlijn, maar dan van alleen problemen.

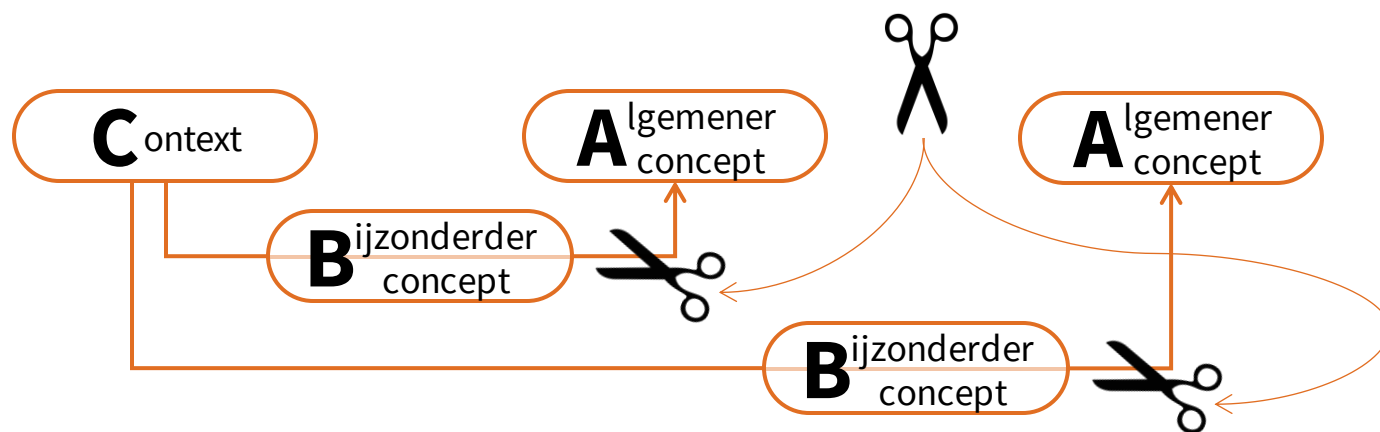
Tot slot: zibs uitsnijden (10 minuten)

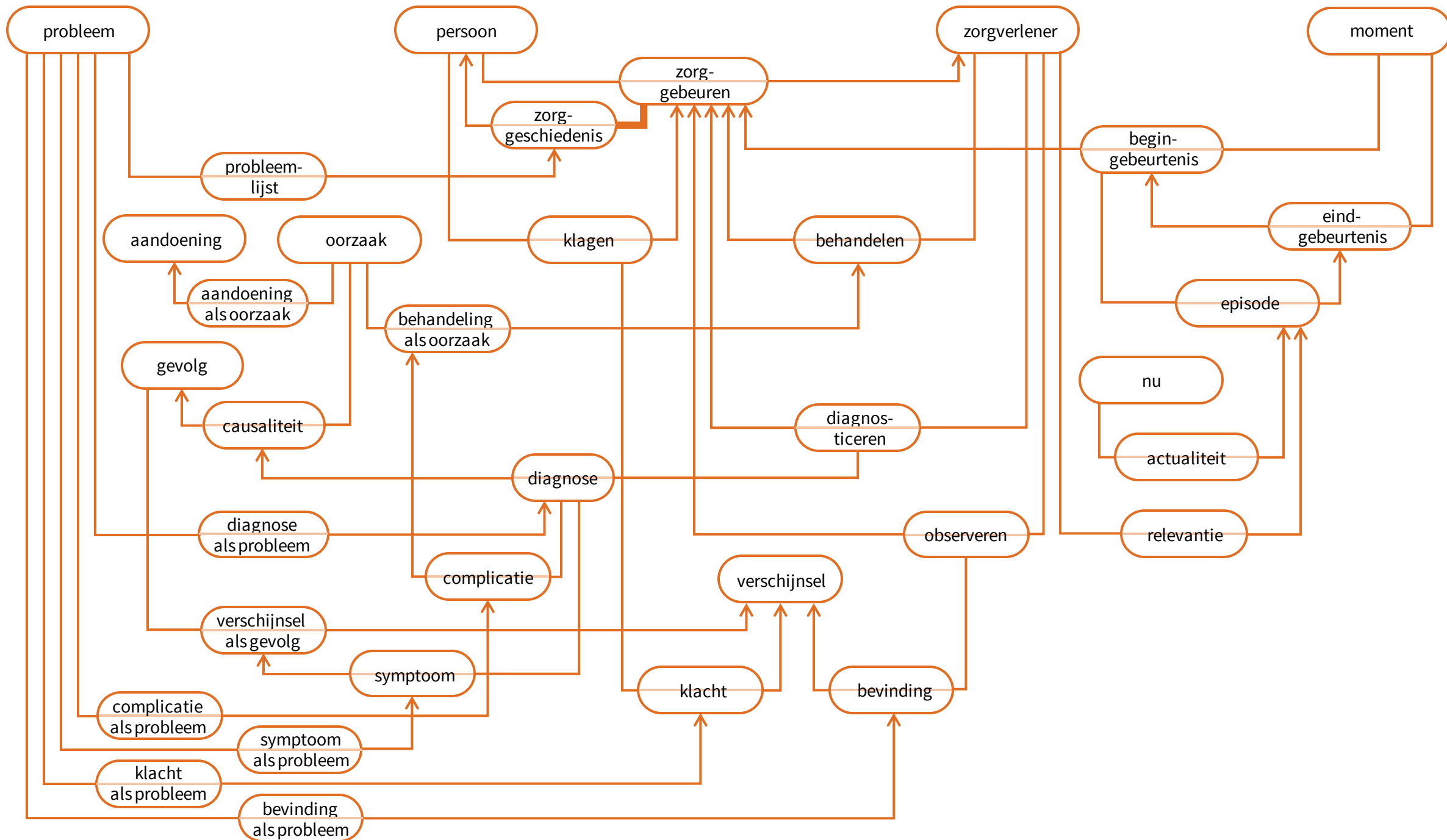
- Doel: afbakenen van samenhangende lapjes betekenis, die herbruikbaar zijn in meerdere uitwisselingen en registraties.
- Uitgangspunt: scheiding tussen en binnen zorgpraktijken, oftewel: hoe de zorgpraktijk **logisch** georganiseerd is.
- Andere organisatieloga → nog steeds **hetzelfde betekenismodel**, maar zibs **anders uitgesneden**.
- Er bestaat geen “kleinste zelfstandige betekenis”, geen “betekenisatoom”.
- Vuistregels:

- Als er praktijken zijn waarin A wel aan de orde is, maar C niet.

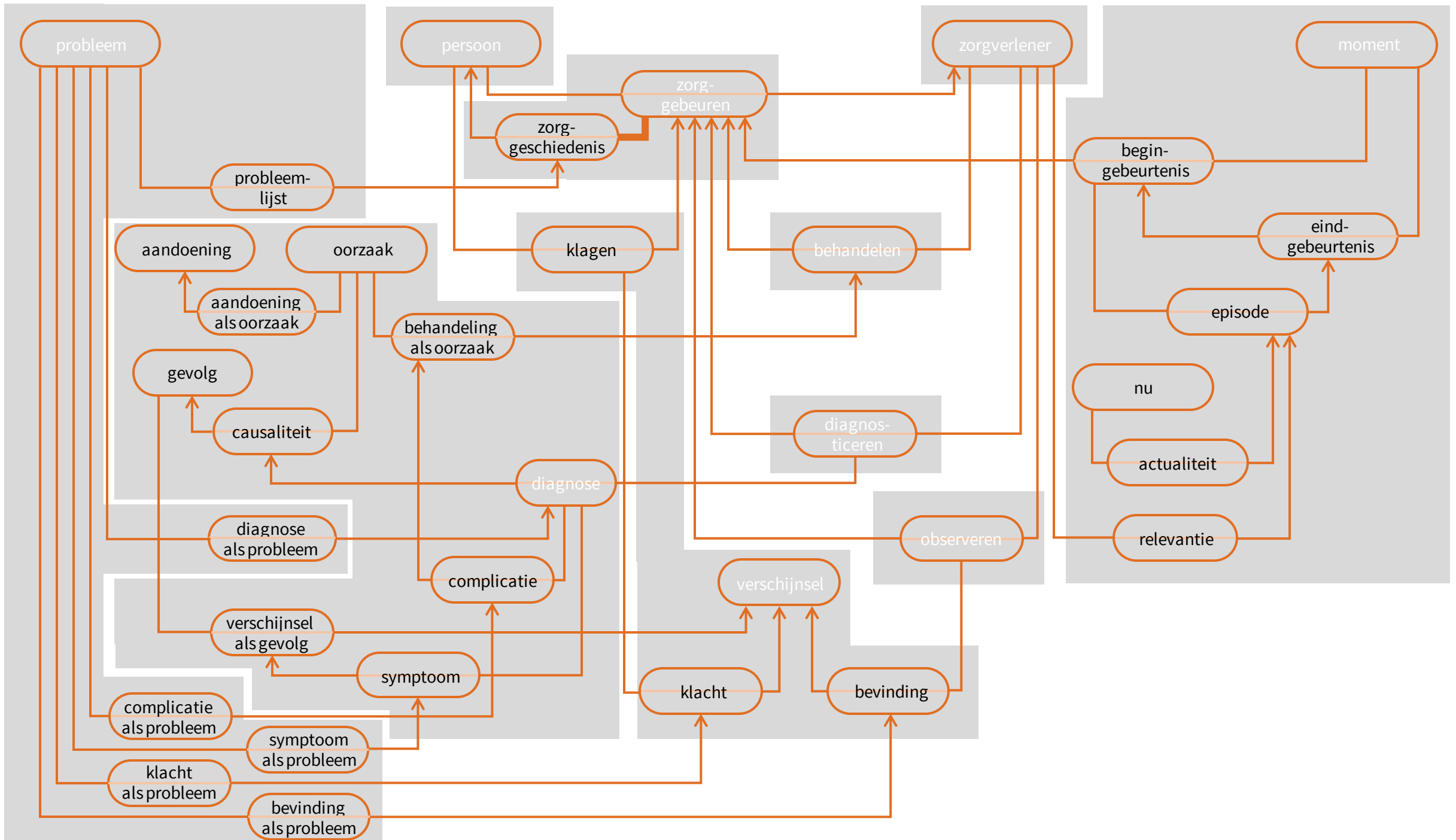

- Als twee (al) gescheiden zibs een gezamenlijke context hebben (= patroon).

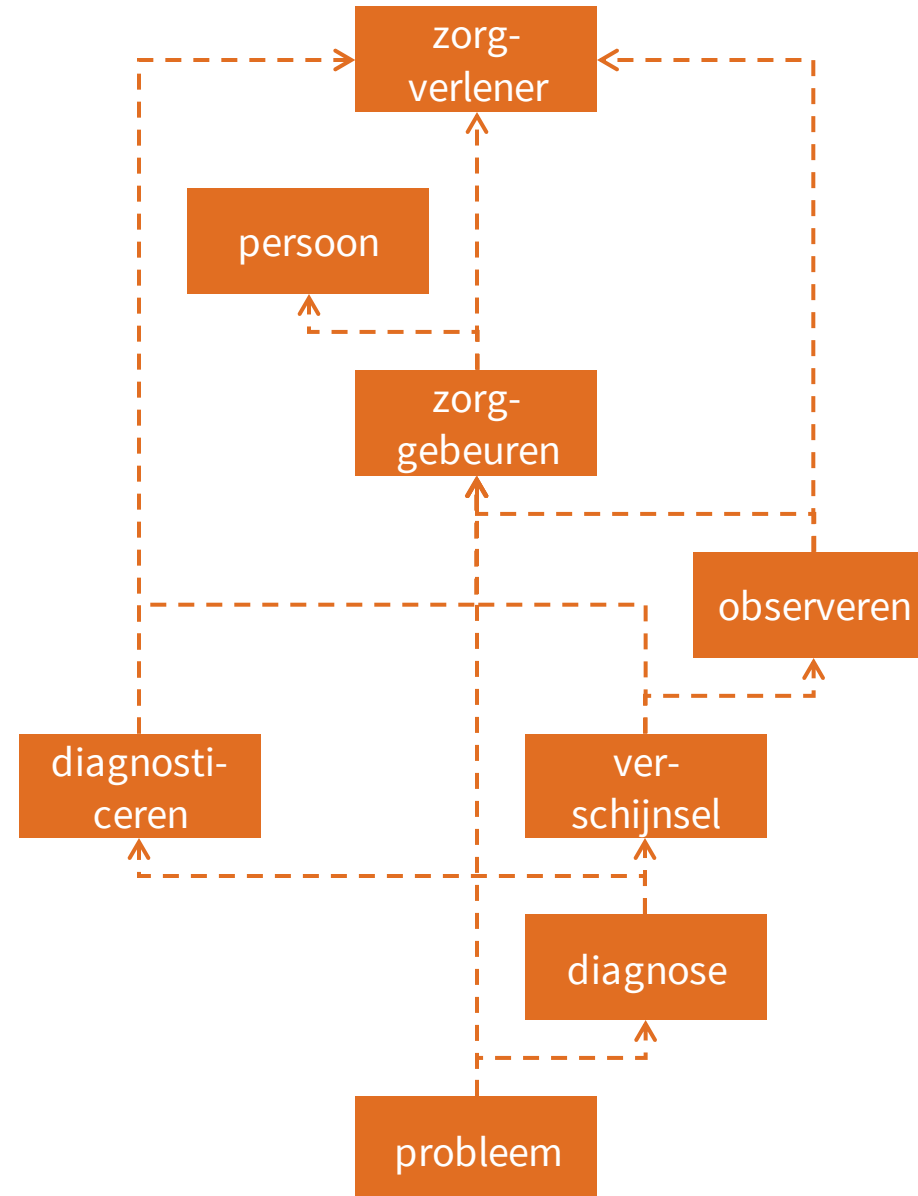

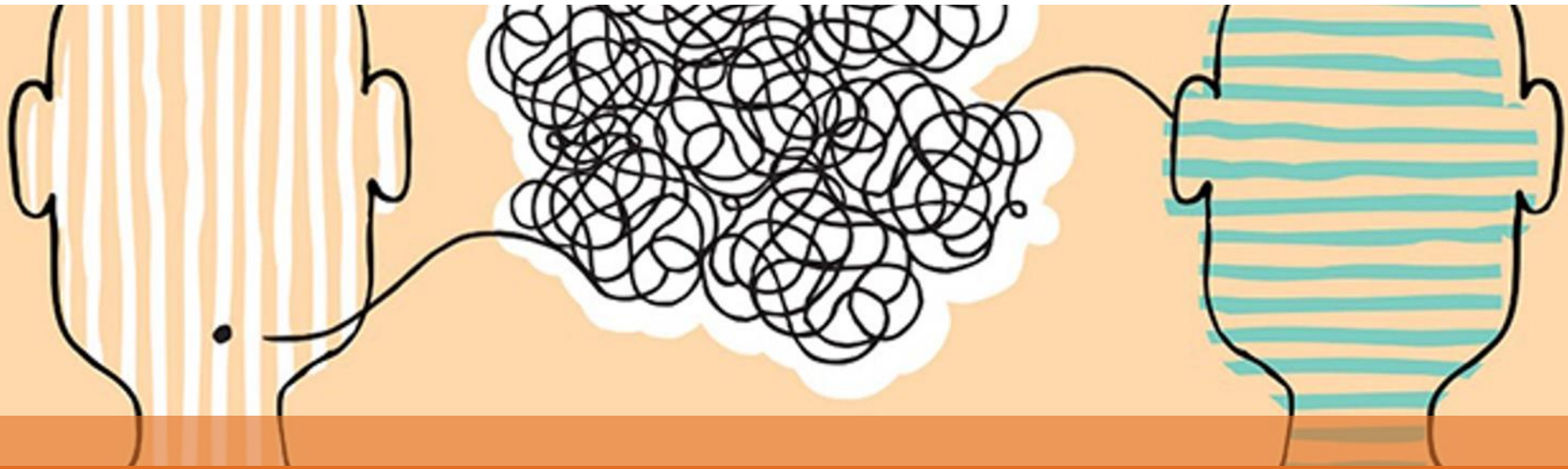

Zibs en hun (optionele) onderlinge verwijzingen

Reflecteren (20 minuten)

- Hoe ervoer je het gesprek?
  - Komt iedereen aan het woord? Hoeveel structuur heeft het gesprek nodig?
  - Moet het fysiek of kan het ook op afstand?
  - Wat is een goede duur? Wat is een goede frequentie?
- Hoe ervoer je de gestelde vragen?
- Hoe ervoer je de modellen?
  - Hoe lees je de modellen?
  - Welke vragen heb je daarover?
  - Wat zou je zo houden? Wat zou je veranderen?
- Welke adviezen heb je nog meer?

Living Lab Betekenismodel

Op naar de volgende stap